

Издаван Недјелом.
Цијена.
За ПРВУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годињу 6 ф., на по год.
3 ф., на четврт годињу 1 ф.
и 50 новчића.
За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годињу 20 ф. франка, на по
годињу 10 ф. франка, на чет-
врт годиње 5 ф. франка.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата може се у
плаћеним новчанима или
претплатом на Цетиљу. За
претплату на Цетиљу мо-
же се и у хартијаном
листу на пошту у Цетиљу.
Листови излазе сваког
петка у Румелији и у Цетиљу.

За остале издања се од
редакције неће узимати
на пошту, а да се узимају
у Румелији и у Цетиљу.

СЛУЖБЕНИ ДНО.

УСТАВ

ЖЕНСКОГА ЦРНОГОРСКОГ ИНСТИТУТА.

I. ИНСТИТУТ, ЊЕГОВО ПОКРО- ВИТЕЉСТВО И СТАРАТЕЉСТВО.

§. 1. Женски Институт на Цетиљу, основан у Бога почившом Царицом Руском Маријом Александровном искључиво за ћену Црногораца, стоји под Узвишеним покровитељством Царице и под непосредним старатељством Њезинога Височанства Књагинње Црногорске.

Примједба 1. По литвој жељи Њиховијех Височанства Књаза или Књагинње могу бити примљена у Институт и ћенца Црногорца, као изузетак; али број овијех не смеје бити виши од трећине цијелога броја воспитаница.

II. ЦИЈЕЉ И ЗАДАТА ИНСТИ- ТУТА.

§. 2. Цијељ и задаћа Института ова је: а.) да се у воспитаница укорењава благочашије, кротост и благопарање, б.) да би се из њих с времном приутовити могле добре домаћице и мајке, а тако исто и способне учитељице.

III. УПРАВА ИНСТИТУТА.

§. 3. Институтом управља комитет (одбор) под пресједништвом Њезинога Височанства Књагинње Црногорске. Ставан чланови комитета јесу: Царско-Руски Министар-Резидент, Управитељка Института и лице, које одреди по својој увиђавности Његово Височанство Књаз Црногорски.

Примједба 2. Ако би била потреба, и у случају каквих специјалних питања, комитет може позивати у своје поједине сједишце и друга лица, као експерте.

§. 4. Комитет пазни да би воспитатеље, а тако и учење било удешено према народном духу, обичајима и потребама Црне Горе.

§. 5. Чланови комитета обавезани су присуствовати на испитима и у конференцијама, у којима се оцјењују успјеси воспитаница, њихове способности и владанје.

§. 6. Све примједбе и предсци, које би чланови комитета жељели учинити односно Института, морају бити пријављени у Комитету, а прегледани и ријешени у идућој за тим сједници.

§. 7. Сва питања, која подлеже разматрању Комитета, рјешавају се већином гласова; у случају, кад се мишљења разликују, глас Предеједнице рјешава питање.

§. 8. Управитељку Института именује Њезино Височанство Руска Царица уз претходно споразумјење с Њезијем Височанством Књагињом Црногорском; она се и отпустила из службе само по заповијести Њезинога Височанства у следству изражене од-
носно тога жеље Њезинога Височанства.

§. 9. Ако би Управитељка Института сама тражила да је отпусти из службе, онда она са знањем Њезинога Височанства даје о том молбеницу на Највише име Царице; али не може оставити Институту прије него што добије писмено ријешење на своју молбеницу и док не преда Институту лицу, које ће бити одређено на писмено мјесто.

§. 10. На Цетиљу Управитељка подчињена је искључиво Књагинњи Црногорској; она прима од Њезинога

Височанства наредбе и ништа не може предузети без претходног ријешења Њезинога Височанства.

§. 11. У свијем питањима, која се тичу Института, односно воспитаница и учења ћене, Управитељка мора се обраћати на Комитет.

§. 12. Инструкције (унутрства) за све подручно особље Института израђује Управитељка, а потврђује Комитет.

§. 13. Све одредбе Комитета по горе наведенијем питањима морају бити достављене на знање Њезинога Височанства Царици.

§. 14. Почетком сваке годиње Управитељка подноси Комитету извјештај за прошлу годињу са свима односним документима. Одборен и потписан Пресједником и члановима Комитета, један комад овог извјештаја шаље се на Највишу потврду Њезинога Височанства Царици и, кад буде враћен на Цетиље, остаје на сакрани у Институту. Други комад истога шаље се Министру Народне просвјете у Петроград.

IV. ОСОБЉЕ СЛУЖБЕНО И НА- СТАВНИЧКО.

§. 15. При Институту постоје за наставну струку учитељи и учитељице. Број овијех одређује Комитет према потребама завода.

При цркви постоји смештеник. За економију и рачуноводство одређује се економ.

§. 16. Наставни план саставља Управитељка и подноси га Комитету на потврђење.

V. О ВАСПИТАНИЦАМА ИНСТИ- ТУТА.

§. 17. Институт Црногорски установљен је за 30 воспитаница, од којих се узима 20 воспитаница на трошак самога Института, а 10 узимају се за плаћу, по 200 флорина за годињу уз потребити одјећу и обућу.

§. 18. Молбенице за приманје воспитаница шаљу се на Управитељку, која их подноси Њ. Височанству Књагинњи на преглед.

§. 19. Двије сестре рођене (осам случаја да су сироте а заслужују да се на њих обрати особита пажња), не могу у исто доба бити примљене на трошак Института, но само у размаку од двије године дана.

§. 20. Ако би се нашла која воспитаница да јој нијесу писане крсте (напрнуте ознице или богиње), она се мора подвргнути таквоме писању одмах при ступању у Институт.

§. 21. Одјећа свијех воспитаница, те живе у Институту, мора бити подједнака и нетозетне боје; на име: вуњене халине камене масти и прегача такођер вуњена прве боје.

§. 22. При ступању воспитанице, које се бесплатно издржавају, добијају од Института: халине, обућу и свуколку рубешину, што оне носе само док се налазе у Институту, а опрашницама и о летњем распусту изван Института оне се облаче у своју сопствену одјећу. Оне имају такођер од Института: постелу и све остало, што је потребно да се у најбољему реду и чистоћи уздрже; а исто тако имају и храну, која мора бити здрава, укусна и опакна како је у земљи уобичајена.

VI. ТЕЧАЈ ВАСПИТАЊА И ПРАВИ- ЛА ПРИМАЊА И ОТПУШТАЊА.

§. 23. Течај воспитанја траје 6 година и дијели се на три одјељења:

прво друго и треће (практично) одјељење; у сваког одјељењу воспитанице остају двије године.

§. 24. Да би могла воспитаница ући у прво одјељење, иште се да зна читати и писати српски да зна неке најпрве молитве, писање бројева (цифара) и бројење до стогаине.

§. 25. У средњим тецајима не примљују се воспитанице ни у ком случају.

§. 26. Приманје и отпуштање воспитаница бива сваке двије године. Распуштају се воспитанице на летњи распуст почетком Јулија, а примају се у завод у почетку Септембра.

§. 27. К родитељима и к својим цунтају се воспитанице само два пута преко године, и то: на 23. Децембра до 7. Јануара; и на летњи распуст од Петрова дана до малога Госпојнија. Осим ова два случаја, воспитанице пуштају се дома само у случају какве опасне болести њиховијех родитеља, или ради поправљања свога сопственога здравља.

§. 28. Воспитанице, које сврше прво и друго одјељење, могу истуити из завода, ако не покажу особитијех способности у науци или ако не би саме жељеле продужити науку. У трећем (практичном) одјељењу остављају се, по ријешењу комитета, само оне од најбољијех воспитаница по способностима, успјесима и владанју, које то нарочито жељеле.

§. 29. Пошљедње двије године (течај практичнога одјељења) особите се посвећује подучавању воспитаница у газдинству, женскоме ручном раду, надзору над ћеном и домаћем реду под руководством Управитељке и учитељица.

§. 30. Испити се полажу три пута: при ступању у завод, при преласку из првога разреда у други и при изласку из другог разреда.

VII. ПРЕДМЕТИ УЧЕЊА И ПОС- ТУПАК ПРИ КЛАСИФИКАЦИ- ЈАМА.

§. 31. Предмети учења јесу: Закон Божи; Језици: српски, руски и француски; Историја; Географија; рачуница; црквено музикално пјевање; женски ручни рад, на име: кројење и шивење пртљане, халина и свега осталог, што је потребито у домаћему животу, различна плетива, везови и шивење на маљини.

§. 32. Воспитанице подучавају се такођер у домаћем газдинству. Ради тога налази се при Институту башта и аграда, да би се дијелу поуке у газдинству лакше постигнути могла.

§. 33. Учитељке и учитељи стављају блаженке из својијех дотичнијех предмета у школка протокол теџдем неколико године: 5. одлично; 4. врло добро; 3. добро; 2. прилично; 1. рђаво, и 0. ништа. О распусту дају се блаженке воспитаницама на нарочитијем листовима.

§. 34. Најбоље из воспитаница, у случају потребе и по увиђавности Управитељке придају се у помоћ учитељицама завода, ако оне саме и њихови родитељи на то пристају.

§. 35. Свака воспитаница, која с добрим успјехом сврши течај првога и другог одјељења, добија при изласку из завода свједочанство с потписом Управитељке, Учитеља и Учитељица. А која воспитаница с добрим успјехом сврши цијели шестогодишњи течај, она добија диплому од Министра Народне Просвјете, којом се ослобађа за Учитељицу на народнијем школама.

VIII. ПРИХОД ЗАВОДА И УСТА- НОВЕ О ПЛАТАМА И ЕГОВНО- МИЈИ У ОШТЕ.

§. 36. Институт има годишње 5500 р. плаћа у сребру; осим тога још и оне своте новца, које се полажу за платежне воспитанице.

§. 37. Све своте, које узлажу у приход институту, узлажу се на сакрпну у касу Царско-Руске Мисције, у којој се налази засебна књига за уписивање свијех примана као и издавана Института која се чине на призивању Управитељке.

§. 38. Из Института добијају:
а.) Управитељка, осим новчане плате, коју добија од Руске владе; бесплатни стан, огрјев, свијеће, послугу и трезву заједно с воспитаницама;

б.) Сав виставни персонал и сви послужници у Институту добијају своју плату и издржавање по одређењу Комитета.

§. 39. Што претече преко годишњег новчаног расхода, то ће се употребљавати на поправљање, побољшавање и увећавање Института; на награде воспитаницама, које свој течај свршују (а награде таквог стварање се у књигама, у потребитијем ствари за женски рад и овијема подобним); на повремене награде заслужнијем персоналу Института; и најзад, на помоћ најсиромашнијим воспитаницама.

§. 40. Воспитанице и сав персонал у Институту добијају бесплатно лијекове и лекара у случају болести.

Цетиље, 8. Септембра 1885.

По највишеј заповиједи њ. В. Књаза:
Јован Павловић.

НЕСЛУЖБЕНИ ДНО.

Телеграми „Гласа Црногорца“.

СОФИЈА, 9. Септембра. Изашао је проглас Књажев у ком се назива Књаз северне и јужне Бугарске. На глас да хоће да ванпази турска војска, купе се наредни војници са свих страна. Силан добровољци јављају се, хоће све да жртвују за обрану Румелије у случају напасти. Одушевљење неописано. Књаз јуче стигао у Казанлик, очекује се даас у Пловдиву, гдје му се спрема одушевљен дочек.

БЕЧ, 9. Септ. Краљ и краљица румунска стигли јутрос на 6 часова из Кенигштајна и наставили послје два часа пут у Букуреште.

БЕРЛИН, 9. Септ. „Северно Њемачке Новине“ пишу. Догађаји у Бугарској тичу се подједнако свих сила потписница (уговора берлинског), које се узлажу да ће уклонити негодну (криву) према захтјевима међународне политике. То мишљење најјављују сви главнији листови јевропски; сви наглашују да су све потписнице позване да ријеше то питање.

БЕЧ, 9. Септ. „Френкблат“ изјављује да је неочекивани поступак бугарскога Књаза тешка повреда међународног права и изазивање Турске. Јевропа неће моћи на престо одобрити нарушење јевропског уговора. Према пријатељским односима између јевропских влада и једној жељи да ради у слози и заједници, може се поуздано очекивати да ће се покрет ограничити на најтежење. Наће се основа да се догађаји савладају према највишем

праву одлуке те га је Јевропа себи задржала.

ПРИЗ, 9. Септ. „Кореспонденс Ава“ јавља, да најновији изјештаји потврђују, да је Књаз бугарски радио против савјета Русије, он се покорио нужди створеној јавним мишљењем и вољом народа у Бугарској. Глас који се био чуо, да ће Јевропа следати да паравна спор пошудивши Турској новчану накнаду, сматра да је неујероватан. Турска ки је никакво вољна да прими тако ријешење, јер она сматра да јој је безусловна потреба очувати Балкан за своју сјеверну границу, иначе би остао Цариград безаштићен, отворен град. Према томе ријешила се Турска ући у бој да поврати пређашње стање. Положај је озбиљан и тежак, но извјесно је да све силе желе одржати мир.

АТИНА 9. Септ. Пред многим народом, скупштем, услед гласа из Румелије, да се изјави за обрачу прага грчког народа, изјавио је министар-председник Делијанис, како се вада да ће јевропске силе очувати досадашње стање (status quo ante); ако се то не би догодило, вада ће поћи за народом.

Ако би се повриједило досадашње стање, то би било на штету јединства (грчког народа). Вада је наредила да се војска и војна опрема држи на окупу.

БУКУРЕШТЕ, 9. Септ. Овуда почињу пролазити из Русије добровољци за Бугарску.

ПЛОВДИВ, 9. Септ. Књаз Александар улегао у Пловдив јутрос на 10 часова. Одмах је пошао у саборну цркву гдје је било благодарјење. Послије службе било је примање у коваку.

СОФИЈА, 11. Септ. Књаз послао писмо силама потписницама берлинског уговора, којим објашњује своје понашање. Књаз није вољан мијењати стање зависности обје Бугарске, сјеверне и јужне, од Турске. У Пловдиву био је међу онима те дочекали Књаза Александра на станици жељезнице, и консуо руски, во не у униформи; од осталих консула није изашао ни један у сретане.

АТИНА, 11. Септ. Вада је позвала све војнике и морнаре, који су били на вријеме пуштени дома, да се скупе под заставе.

ПРИЗ, 11. Септ. „Аванс Ава“ јавља да се појавио устанички покрет у Бакову, у Арбанији.

БУКУРЕШТЕ, 11. Септ. Вијест те је доноси лондонски Тајмс, као да је између Румуније, Србије и Грчке угављен уговор да се не да Бугарској да узме Македонију и као да се креће румунска војска, сасвим је неоснована. Нема овдје ни спомена о каквом подобном уговору, ни о кретању војске.

ЦАРИГРАД, 11. Септ. Вакока Порта разаслала је силама потписни-

цама берлинског уговора оклузници у којој протестује против понашања Књаза бугарског и против поворе берлинског уговора. На пошљедак изјављује да је Су тан ријешено да хоће озбиљно да се користи свијем правом те му га ујемчава члан 16-и тог уговора.

МОСКВА, 12. Септ. „Московскія Вѣдомости“ изјављују се најодлучније против Књаза Александра и његове владе. Он је, под изговором да је то воља цара, навео бугарски народ на јутрошњи мавити корак. Од цијеле ствари не ће бити ништа, ако се Турска стрпи и не буде улазила војском у Румелију те Русија прегне одлучно да успостави пређашње стање ствари (status quo ante).

СОФИЈА, 12. Септ. Глас да је војска турска прешла границу Румелије и заузела једно село сматра се као доказ да је Турска ријешила употребити силу и пролијевати крв. Сва Бугарска устала на ноге. Инак се још одржава вада да ће се умјешати Јевропа. „Собраније“ једногласно одобрило рад владин и кредит од пет милиона франака за трошкове рата, ако га буде. Ријешило подијети Цару руском адресу са молбом да допусти да руски официри могу ступити у бугарску војску.

ПЛОВДИВ, 12. Септ. Војнички пристав (аташе) енглески Тротер и њенерални консуо Фаусет отпутовали у Цариград, послије дугих преговора са Књазом Александром и са Странским. Многи добровољци купе се под свештеничким вођама. Депутација отпутовала да моли силе да признају уједињење. Бугарска војска почиње узакити у Румелију.

БЕЧ, 12. Септ. „Политике Коресподенц“ јавља да се Гирс још бави у Мерену на одмору.

СОФИЈА, 13. Септ. Вада је разаслала својим дипломатским агентима оклузницу у којој се каже да су мусулмански ставовници Румелије пошли у оружане чете; моли велике силе да посредују код Порте да се изјави, да ли признаје уједињење или не. Књаз не ће чекати дуже од два дана, па ће тада разоружати мусулманске чете.

ПРИЗ, 13. Септ. Турска оклузница изјављује да је Порта приморана вршити своја права дата јој берлинским уговором, но додаје да Порта, према опасности положаја, мисли да јој вада призвати благонаклоњено посредовање сила, да се Књаз Александар позове на поштовање својих дужности. Порта је увјерена да је поступак, противни берлинском уговору, врло непријатан свима силама и да ће све удружити своју снагу да одрже неповриједен уговор.

ЦАРИГРАД, 13. Септ. Промјена министарства: Тамил-паша постао велики везир, Муни-паша министар унутрашњих дјела, Али-Сахиб рата, Сурејабеј први секретар двора, Ари-и паша председник државног савјета,

Север-паша министар правде, Ертин-ефендија први секретар министарства иностраних дјела. Очекују се дања именована.

БЕРЛИН, 13. Септ. Саид-паша посланик Порте у Берлину, постао министар иностраних дјела. Шпачолска вада примила посредовање Паше у спору са Њемачком, како је ъемачка вада гредожила у мјесто изборног суда.

ЛОНДОН, 13. Септ. „Стандарду“ јављају од јуче из Атине да је вада ријешила сазвати скупштину и позвати народну војску под оружје. Велики покрет у грчком народу у турским покрајинама. Ујервају да је Крјта (Кандија) наумила прогласити своју независност.

ЦАРИГРАД, 13. Септ. Царски хат о промјени владе само каже: Саид је оболио те га морадосмо замјенити. Хат завршује овим ријечима: „Нана је жеља да уздигнемо славу царства, уздамо се у помоћ божју и у прегнуће наше владе да ћемо то постићи“.

Исправак.

У пошљедњем нашем уводном чланку спомиње се руски правник, пок. К. Д. Кавелин као б. члан „комисије“ за састав руског законика. Међутим смо поуздао извијештени, да Кавелин није био члан комисије, но је о начелним законика водно занимању препирку са једним од главних чланова те комисије, савјетником Пахманом, у јавној сједници „јурдическог опшества“ у Петербургу.

Са учитељске скупштине на Цетињу.

У очи Малога Господина-дне, сви учитељи и учитељице црногорске, били су на окупу, овђе на Цетињу. Овакви скупови држати су на Цетињу до сада сваке године.

Прва сједница била је у понећедник у 9 сати прије подне. Главни шк. надзорник отворио је сједницу и збор учитељски поздрављо са неколико ријечи у којима је напоменуо ријед и важност у опште учитељских зборова и договора споменути како се наш Узвишени Господар и дању и ноћу брине за срећу, напредак и благостање ове земље, а нарочито за образовање и васпитавање млађег нараштаја — будућег народа. За овим ријечима збор стојећи једногласно гоздрви Господара бурним: Живео! Живео! Живео!

Даљу говор главног надзорника био је о позиву учитеља. Какак треба да је учитељ у школи и ван школе. Око 10 сати на збор дође и министар просвјете, госп. Јован Павловић. Он неколико језгровитих реченица наложи он збору велики, тежки али увзвешени позив и задатак учитеља народног, васпитања подмлатка, примајући велике и несавладиве тешкоће и околности са којима се — мање више сваки учитељ има да бори, као и то да се учитељи у опште слабо награђени да њихов труд није довољно наплаћен. Разумије се да ове ријечи господина министра нијесу могле остати без каква утиска на све учитеље; напротив, оне су пријатност неку проишле у њима и следствено овим ријечима

ни“, али на сто метара од његовог моста клусад запријеше.

Залуду их кочијаш стаде шибати ма-а свијет машица; коњи ни педла напријед, но се грчевито трескају под ударцима, а један поклизнуо са све четир ноге па бла-тавој ладри, паде и сломи пращијен.

Пјер, пеујући као влах с коца, објасни своје путању што се десило.

Павле, ге знајући шта друго, плати обидато кочијаша, пак настави свој пут шјенице.

У то доба онај предњи еијакер бјеше стигао до моста. На половини тога моста, Клаудија пренауче удице, како ће коњи кораком . . . .

— Час је дошао да се ослободим, и добијеш своју награду! рече она Жан-Жедију, који, као што рекосмо сјеђаше у крај ње.

— Наредите шта да радим!

— Узми овај нож, чим кога уставиш, сиђи. Ова двојица, изићи ће и они. Ти ајде кришом за њима . . . на пробоју старог што дијете носи, . . . удари га међу плећа, како ћеш га од једном убити. Кад наие, баци му тијело преко одбоја, у воду . . . То исто учини и с дјететом.

— Добро! — рече Жан Жоди.

госп. министар је сваком учитељу улио над у бољу будућност и унапређење учитеља гм; више што гресвјетна струка до сада и није имала свог врховног управитеља — министра, па сад кад је благодарјење велико брзи и неуморноме труду Њ. В. за уна-пређење ове струке — добила нешто са свим је прародна и основна надежда не само на побољшање учитељског положаја већ и цјелокупне просвјете.

Признајући тегабе и неисплаћени труд учитеља, и обећавајући, да ће се свима својим силама заузети за побољшање учитељског стања, госпдин је министар у ово вријеме изјавио; да ће се од учитеља црногорског по сад нешто више тражити и захтјевати. Напомнувши, како код нас има учитеља са врло различном и неједнаком спремом изјави, да ће се сви учитељи, који за тај позив нијесу нарочито спремаи, дужни бити подврћи учитељском испиту, ако и даље желе учитељствовати. На предлог једнога учитеља, да би добро било, кад би се сваке године могла држати учитељска предавања, госп. министар изјави, да је и сам то наумао уредити и да ту цијед нарочито спремнога и способнога професора педагога добавати. Од колике би важност била оваква предавања — то може сваки знати и разумјети, ко год зна што треба да је школа, а учитељски испити такође су од велике потребе код нас, ће нема ни богословије ни учитељске школе. На ови начини, учитељским испитом осособљени учитељи, имали би потпуно право тражити унапређење и повишицу и могл би се равнати са онима који су нарочито спремаи за наставнике и које би требало што прије унаприједити, ге захтјева и правичност и интерес школе саме.

При крају прве сједнице госп. министар је жељно знати како стоје кога школа односно свог уређења те је тако могао сваки учитељ изказати све неугодности и препреке, које би могле естати напредку школе и раду у њој. Госп. министар је с озове свакога пажљиво саслушавао и бљеджио је све примједбе с обећањем да ће сву бригу водити и строга законске мере уострајебати да се од школе одклања све што јој уштраба нанјети може. Овим је закључека прва сједница и завршила друга — истога дана у 3 сата по подне.

Друга сједница, као што рекосмо била је по подне. У тој сједници главни надзорник је вичосно врлино и мане, које је прошле школске године онаме био код појединијех учитеља у њиховоме раду у школи. Са особитим задободством изразио се, да је огромна већина учитеља потпуно свјесна свела учитељског позива, како у школском раду тако и у понашању и сла-дању ван школе. Изјавио је, да је успјех у школама ове године куд и вамо бољи од ланскога, т. ј. да је у томе погледу знатан напредак у школи опшме. Станајући разне примједбе и хвалећи добро стране које је код учитеља у разним школама онаме, главни надзорник је оставио збору, да и сам заноси и претреса разна питања односно на школу, предмете и начин предавања китих, дисциплину, дисциплину, управу школску и т. д. Интересантно је, да у учитељи на овогодишњој скупштини показали особиту живост и вољу у претресаву горњих питања, више но икади прије. Цијело послје подне претреса на су са највишом вољом сва школска питања.

У уторак 10-ог ов. мјесеца била је трећа сједница, у којој је био продужен рад започети у другој сједници. Но у овој сједници, којој је присуствовао и г. министар просвјете, истакнуто је једно веома важно и по учитеље наше животно питање, питање о „фонду учитељском“. Благодарје неизмјерном милосерђу и великој даржељивости Његовога Височанства нашега личнога Господара, темељ је учитељском фонду положен и он је доста јак. Још прије двије године Господар је изволао уложити у темељ фонда 2000 форина

— Ама као да си се пренао? . . . Та дрхташ! . . .

— Дрхтиш, бога ми, од студени а по од страха. Мокар сам до костију . . .

Клаудија извади из цопа бочицу.

— Држ! маниј се мадејскога жива. То ће те угријати и окријепити.

Жеда, једним гутљајем испи бочицу.

— Дивно! Крв божија! рече он обли-зујући се.

Жена устави коца.

Ђорђе и медики сиђоше одма, а Жан-Жеда даде се кришом за њима.

Клаудија обрну колима и одвесе их пут Неља, и устави се на сто метара далеко.

— Гаје смо? — зашита медики.

— Ми смо близу мјеста, гдје нас чека херцег. Ходите, не дангубите, — рече Ђорђе.

Старац не питајући даље иде за њим. Жан-Жеда једнако иђаше за њима.

Од једном замачну ножем с докоје медика међу плећи; нож до корица ује. Медики само једном крикну, заробити и паде као влада на земљу.

Дијете му испале из руке.

Жан-Жеда сигну се, дигну леву баца га преко позади у Сену.

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

Фијакер бр. 13.

Први дио.

АВЕЉ И БЕРТА.

XXXIV.

(Наставак).

Тако стојаше са неколико, а кад на часовнику судске палате изи десет, чу нечије кораке.

— Биће медики, но прилази! — помисли он.

Завјет не бјеше се преварио. Доктор Лероје примачаше се, носећи дијете, које му бјеше везовало главу на груди.

Доктор се устави на два корака од Ђорђе, који га не мога познати кроз по-мрчину, али држећи поуздано да је он рече:

— Ви сте, однета онај госпдин кога ја овдје, но наредби, чекам . . .

— А кога чекате! — зашита спремно Павлов стрци.

— Доктора Лероје, из Бривоа! —

затијем настави вишим гласом, паклозвнши се мало пут доктора:

— Ја сам одани служитељ, човјек у кога се појерава херцег Сигисмунд Турн-Водје . . . .

На те ријечи нешта трага свакој сумњи и подозрењу у старчевој глави.

— Добро, госпдине, — прекиде га он, — ја сам на ваље расположење!

— Ходите — вому ће Ђорђе, — кога нас чекају.

Доктор пође за њим и сједо у фијакер. Клаудија ошину те кренуше пут Неља.

Триста корака, од прилике, за њим иђаху друга кола; — то бјеше фијакер № 13, који несаше медикива синовца у Курбво.

Јадне кљусине Пјер Лорјота, сло-жене од умора и готово линеале, једва се држаху на ногама. Оне покасај за мало, на омет обичним кораком, — и све тако на измјену живни и малакши, како би их кандија дохватила и понуштала. — На малатвој канији не бјеху заостали триста корака, но два пута толико.

Павла је то, до зла бога срдило.

Једва једном пређоше дугачку „азе-

та у злату, и по неуспеху блага узди-
сног 600 рада земља, што ће као главни
фонд служити. С тога је учитељска
скупштина била изабрала одбор, (којег је
председник био г. Ђ. Поповић, главни над-
зорник) коме је у дужност стављено било,
да изради нацрт „правила фонда“, којег
би скупштина претресла и најзад подни-
јела на одобрење и потврду Његовоме
Височанству, оснивачу „фонда учитељског“.
Госп. министар просвете читао је збор
члан по члан тих правила и последије неко-
лико важнијих и умјесних примједба би
рјешено, да се избере нови одбор од 7
чланова, који ће ова правила проучити и из-
мјенити и допунити у њима учествовати. — Че-
тврта сједница била је по подне у 3 сата,
и у којој се велика жива расправа о сви-
ма главнијим питањима односним на
уређење и остваривање фонда. У истој врије-
ме, у овој сједници била је изабрана и
управа фонда, у коју су били ушли: г. Бу-
ро Поповић гл. нада, за председника; Бајо
Брацковић за благајника и Нешо Зековић
за пророку. Пошто г. министар није мо-
гао овај збор потврдити једино на разло-
га тога, што управа мора имати сједиште
на једном мјесту, то је учествовао нови
одбор: за председника г. Ђ. Поповић гл. над-
зорник; за подпредседника Симо Марти-
новић, за благајника Никола Чкаловић а
за пророку Нешо Зековић. У управни од-
бор изабрани су: Павле Поповић, учитељ
дегуски, Митар Турчић, учитељ рибички и
Лука Пејовић, учитељ цокљански. Цијел
фонд биће да учитељима у немощи или
старости даје пензије, а сами учитељи
улагаће у фонд 2% од плате своје.
У сриједу и у четвртак била су та-
кође још четири сједнице, на којима су
још једнако претресана разноврсна пита-
ња у односу на школу, школске оштине,
учитеља, наставна вјештаца, као и на фонд
учитељски, за који се надамо да ће до го-
дине бити потпуно уређен. — Свега је
дана била 8 сједница учитељског збора,
која је синоћ завршена. Данас (у петак)
већ су се разишли скоро сви учитељи на
своја одређења, пошто им је претход-
но савиштен акт постављања и премје-
нитња и пошто су примили плате и пут-
не трошкове. — Његово Височ. наредно
је да се и учитељима издаду острагуше,
што је већ и учињено.
Ово је у кратко изложен рад учи-
тељске скупштине за ову годину.

Политички преглед.

Незгодни бугарски покрет у Руме-
лији закљонио је једнако скоро све остале
политичке догађаје, па и сам шпанско-
немачки спор, који је дотле био сакривао
сав политички видик. Наши телеграми те
их, према особитој важности, ставили на
мјесто иначе намијењено уводном чланку,
довољно јасно показују како се развијају до-
гађаји ка истоку Балканског полуострва и
како се чују у осталој Јевропи.

Од осталих праватних вјести о том
крупном догађају биљскамо само ово те
прав дај стиглоше.

На Букурешта јављају париским
листовима 9. Септембра:

„По приватним извјештајима те овамо
стиглоше, Румелија су оузеле све страте-
гијске тачке на турској граници. Исто су
покидали телеграфе и разрушили Мустафа-
пашини мост.“

Истога дана јављају на Софлије:

„Цио јучерашњи дан пролажаху вој-
ници у грџани улицама, с уздицањем за-
ставана, подикујући: Живјело уједињење!
и пјевајући народну химну.“

Пред вече се скупила гомила народа
на пјаци пред кнежевим двором; обрадује
се збор који прогласи јединство Бугарске
изјављујући да су сви готови жртвовати се
за остварење тога.

Борђе му даде пет златица и рече:
— Дјетице сад, браво!

— Утожићу га мало даље... — рече
разбојник дохвативши дјетенце и ишче-
пувши у пошрчини.

Борђе зачућом хтједе да пође за њим,
али с друге стране хитало му се да остави
то мјесто и да стигне Клаудију, с тога
отиде к њој.

На неколико корака од кобнога мјеста
гдје погубе млади, Борђе ерте некога
човјека, који иђаше брзијем кораком и
оборене главе. То бјеше Павле Леројје,
који хаташе да све прије види свога ду-
жителя Морисо.

Павле бјеше чуо стричев крик, и
учињему се за болим гласом да је чуо и
како нешто досу у воду. Бјеше се уста-
ао, да чује боље, али даље ништа не чу.
— Одиста ми се пришљело! — рече
Павле у себи, и настави свој пут.

У толико сретесас са Борђом Тур-Водје.
Кад стично до пола моста, и тада
му се учињо да чује стењање у води.

Павле се наслони на постољак и ту
му се призорише неке црне пјеге на си-
воме камену пребоја; он стаде слушати,
али не разабра ништа до клокотале воде
под сводом.

Јавља се да је Киша бугарски већ
именовао повјерљивца (комисара) у лицу г.
Сралевога, председника привремене владе
у Швацолцу.

То у неколико објашњаје и наш те-
леграм гдје се спомиње Стурџеники.

Уочи тог дана јављено је да је зба-
чен гувернатор и вљда у Швацолцу с
овим додатком:

„Као да је народ, уз припомоћ народне
војске (милиције) на више мјеста Румелије
у један мах протјерао или позатварао чи-
новнике.“

Том приликом вриједи је разабрати
колико Бугарска има војске.

У редовно вријеме војске кнеже-
вина бугарска: 24 батаљона пешака, сваки
батаљон 4 компаније; 12 батерија арти-
љерије, свега 96 топова, двије компаније
градске артиљерије, 4 компаније стручни
чета (жене) и једну учевну „дружину.“

Целокупна војска у миру броји 17,
670 момака; у вријеме рата има 62,000
војника, од којих је 36,000 за бојиште.

Источна Румелија имала је народну
војску коју су у почетку обучавали руски
официри, али бугарски који су служили у
Русоји.

Као да је невидност у политичким
догађајима заразна, тако се и у шпанско-
немачкој размирици појавио један невид-
ован обрт.

Још прије неки дан, у очи објављеног
доказка кнеза Бисмарка у Берлину, пријате-
ли су Нијемци Шпанолци, особито
краљу Алфонзу. Претпостављена пошта допа-
јела је, међу осталим, и један, по свој при-
лици од немачке владе наручен чланак по-
лузваничног листа „Поет“, у ком се овако
вели:

„Симпатије за шпанског краља Ал-
фонза морају бити у Немачкој, сад као
завијек, најживље, за тог младог владарца,
који беспранијером сијеломшу залаже сву
своју личност у безнадежни задатак, да
уједињи свој народу пут правног напретка у
питомости и просвјети. Но ни најсвојније
симпатије неће привољети ни једнога Ни-
јемца да пожели, да Немачка олакша краљу
Алфонзу грдни терет његовог посла. Јер
нико управо не може знати је ли тај посао
могуће учинити. Та сумња обасипа сад
већ тужном суетношћу судбину краљев-
ског владарца. Ако је шпанолски народ,
као што се чини, за завјек изгубио твор-
ачку моћ државну, ни један се Нијемца
не ће ни то обзирати, ако би Шпанолци
искали помоћи у Француза, па ни на то
ако се Француска латала да из развалина
шпанолских покрене нову снагу засноју па-
падајући мач. На против, љубав и милошта
те браће, који је у изгледу кад се сложе,
биће нам забавна појава, у којој ћемо
живјети без мкаких сувјешних брата.“

То није само пријетња, то је, као што
се види већ ругање.

На послјеје свега тога тек што се ве-
лики, гводени канцелар, самодржац је-
вропске политике, са свога летавиоца
врати у Берлин, долази невјерован вјест,
да је Немачка одустала од свог исказа
да се спор поднесе рјешењу изборног су-
да, и да је само предложила једног „по-
средника“ (mediation). Што свелите, каког
посредника? Мислите Бесара у Бечу, о
ком је до сад увијек била ријеч да ће
бити „изборни судија“? Та он је јамично
непристрасан, Бесар је црвени пријатељ
немачког цара, а о друге стране рођак
Алфонсов, шпанолска је краљица Бесарова
рођака.

Но Бисмарк не предлаже бечког Бе-
сара, Бисмарк предлаже — римског Папу!

Бисмарк а — Папа! Није ли то не-
видовно? Невјерован је можда од цијелог
покрета бугарског.

Разумије се да је шпанолска влада обје-
рјурчке прихватила тај дивни предлог. И
најкрвожеднији тореадор, најжешћи нем-
цоджер међу мадридским снајвачима ње-
мачке астрале, мора признати у својој ду-
ши, да човјек већ не може бити помир-

Пет минута након тога, Павле закупа
на вратима трговца Морисо. Слушавши му
отвори и пусти га унутра.

— Ево новац — рече он — вриште
ми мјенице.

То рекавши пружи трговцу шест хи
задарака.

Морисо се тргну зачућен и ужаснут.

— Ове су цедуље окрвалене! —
викну он — а ето вам крви и на рукама.

Павле, и он у чуду, погледа своје
руке пак цедуље, и вљде крваве пјеге.
Ужас га спонаде; очи му се помуљеше, те
стаде хртати.

— Ах! проирмља он слабијим гласом,
— сад разумијем... сад ми је јасно...
Онај увик... стењање... оно што у
води бужну кад паде... оне, најзад, црне
пјеге на одбоју... Све се то може ра-
зумјети... Злочин је извршен крај мене,
готово под мојим очима... —

— Какав злочин? рече Морисо, а
сумња му се одмах намотау. — О каквом
злочину говорите?

Павле исприча у кратко што бјеше
чуо поспријед на Немачкоме мосту, и како
је срви некога човјека на истоме мосту.

Трговац га слушаше помиљиво, али не
вјероваше му.

Љваја и љубавија од овог вљаче тако
немилоственог Бисмарка, чини се вљачом
по вјетовном латинском заводу дреча пљаче,
као бауком и гводенибуком.

Та зар није вљачарија савремене ши-
вољеске правне на Каролинске стоне баче
— напљача буда?! На мосту а? Шпанолци
дружачије во увикнути:

— Живјело два нова пријатеља, Бес-
марк и — Папа!

Из Великог Суда.

Убиство Меда Адемова, из
Маскужа у Турској, учињено 14.
Јула ов. г.

Окружни суд подгорички достава 15.
Јула ов. г. књ. министарству иностраних
дјела да је 14-ог тог мјесеца на 4 уре по
подне Меда Адемов из Маскужа,
турске градине, међу Бишћеном и Гостал-
ом, пуцао на Саташовога барјактара Ал-
ексу Шпановића, Зехавића, обранио га
лаком раним по вљаси; страши прегну и
побјегло; Шпановић Меда потјера на мосту
около два и по километра, стигне и убије
Меда.

Књ. Министарство вјештор. дјела спроведе
ту пријаву Великом Суду, који вјештор
преко окр. суда у Подгорници вјешторско
власти у Зети да учини истрагу о јављеном
убиству и да спроведе убојцу, са чистом
завјешћем својим, Великом Суду.

По том нареду одреди суд бригадира
Васа Ивановића, командара Нова Поповића,
који 15. Јула учине истрагу на лицу мје-
ста и Алекса Шпановића, по бројаном из-
логу г. министра иностр. дјела, ставлен је
у затвор. Извјештај о учиненој истрази
буде спроведен Великом Суду на Цетиње,
исто и убојца Алекса Шпановића.

Велики Суд узме Шпановића поново
из опширак вези и он је догађај овако
испричао, одговарајући на питања Суда:

„У недељу, 14. Јула ов. г., пошао
сам у Подгорницу на пазар и ту сам гад
видио Меда Адемова, размишљајући се с
вине до подне по пазару вине пута. Ја
сам познавао Меда, он је био мој сусјед по
селу. Пошто је Зета пала у Кнежевину
границу, он је са братом Сладом побјегло у
Турску. — Послаје подне крешем из Под-
горнице пут Зете у Друштву са команд.
Стевом Анђушићем до у Голубовце и ту се
мало одмора. Командир остао ту, а ја
наставио пут кући у Гостал, путем кога
је био обрастао с обје стране жвајим по-
лом (дрвољ и кушином). Кад дођох изађе
Бишћена и Гостала у мјесто „Напреднак“,
док на једном луцу пушка иза жвајеве
и мене дохвати зрно проз јелек по лубевој
страни прегну и мало задјече тјелом. Тада
ја викнух: „Ко ме гађа? — Но збога одго-
вора. Ја одмах поклевни командера Стана
Савова и поћерах коња напријед. У томе
избох Смаја Бајиров на његову лантину
и заштити, ко ме гађа? Смаје одговори:
„не знам“, а поље се на сјен одакле чуна
виноград и завика: „Ето бјежи Меда Аде-
мов кроз жито, он ће те бити гађао.“ Тада
ја показа коња за њим и трјач га од
прилике 2.500 метара и тада га стигох,
гађах га на 20 метара револвером и погод-
их га у лубево стегено, а последије га заград
о горњед и гађах га два пута у врес, последије
чег Меда паде мртв. Умама ја то учини,
дође Смајо Бајиров, Метро Мушић и још не-
ки. Послаје тога ја поћох и казах командир
што се догодило и врати се с њим свет
код трупа Медова, гдје не вађосме никога.
По томе ја избох дома, а сјутра дан ке
позна Суд у Подгорницу и предуго изаи-
ше. — Ја другог оружја осим револвера
нијесам имао, а он је имао нож и остра-
гушу.“

Са свим тим узео новац и поврати му
криве мјенице.

Павле се врати одмах дома. Морисо,
и ако бјеше оновоји превалио, отиде да
пробуду полициског комесара у Курбвоа
и каза му све.

Сутра дан око подне, Павле чудећа
се што стрна није, и мало с тога узне-
мирен спремаше се да на куће изађе.

Таман кад се упути низ степенаци,
звонце на кашији зазвона.

Павле потегну кокошак и отвори.

На кутњем прагу укала се један ко-
мосар и два му помоћника. Уза стубе на-
вријеше оружани жандари.

Комесар дошао бјеше да узме Павла,
оптужена због убиства.

Тога истога дана, Клаудија, преру-
шена дође у Бринов у кући доктора, те
пошто ојкаши вјерију саушњакну, стаде
преметати хартије докторске и међу њима
нађе опоруку херцегову.

Том исправом херцег прогласи Есте-
рина сина, својим законитим сином и је-
дним нашиједником свога имена и имена.

Једног кобног јутра, Павла Леројје,
поведоше на губилнице гдје некога ишвана
глава паде.

На питање зашто рече Меда, кад га
је већ једном био, одговара:

Ја сам у толико вљаче мајко
бити ујерен да би ме Меда убио да
је оста жив, што ме је Меда аки убио и
лави 22. Септембра. Он се тада био ши-
вољачо тачно на моју торину и био, на
вјесто мене, моја сусједка Мило Кривоша.
Зато и трчао да ме убије, што је мени
брат Слада, прије три године, дошнито од
меје чеке, кад сам између вљаче пута, на-
падоше на нас двоје Савојца и Анђушић.
Ја бјех барјактар те чеке, па Меда узне
на помет да га освети са мојом главом,
но ја му нијесам крик, но је Слада поти-
нуо у боју са мојом метом кад ово Арба-
новас нас Зехавић вљачаду 1891 год. свине
дан и трчаоу пљачевоје; а Меда ја сам
убио лично што је он хтјео учини мења,
завило у обрава. Да је све то остало, то
љва ова народ, а за они свадла догађај
из Смаја Бајиров, а ја се све чуо вљачо,
па нек ов каже во душе.“

Свједочења.

Смајо Бајиров, Зехавић, по свједо-
чењу свих вљачица вљачаду поштен че рече
те му се може вјеровати, свједочење је пред
судом овако:

„Ја се бјехат вљачо на моју земљу
близу пута међу Бишћеном и Гостал а бјеше
код мене немо дојете, Благо Фришковић,
док на један пут пуше пушка на пут и чул
гдје вљаче чејек, пријут: „Ко ме гађа?“
а други пут: „А, Стано Савов!“ ја се
обратио к путу и угледах Алексе Шпановића,
који ми рече: „Види ко ме гађа!“
Ја се поћох на сјен и угледах Меда Аде-
мова гдје бјежи кроз жито, те поклевнух
Алекса: „Ето утече на горњој страни пута
Меда Адемов, он ће те бити гађао!“ и шаћох
га гађати али немах пушке. Алекса поћоха
за коња на коња а за Алексом и ја. Алекса
га стигне међу Бишћеном и Гостал и ту
га уби револвером. То сам видо очима
и да је тако било, могу се заклет гдје ми
гођ суд рече.“

Велики Суд нареди окружном суду
подгоричком да се Смајо Бајиров заведе
на своје свједочење и да се извади, вљача
зуда које су вљаче Меда Адемова 14.
Јула ов. г. у Подгорцаг.

Окружни суд одговори брзавице да
се Смаја Бајиров заклет с своју свједочењу
у цамени пред хором. Јавља даље, да су
доказали многа зуда Подгоричком да су
видјели Меда Адемова у пазар 14. Јула
ов. г. у недељу, на њему је било пуца
кака бијела, цаклали од шареног постоља
и гаће суквене; а од оружја само револ-
вер.

Тај се исказ у неколико протрени
исказу окружног судјетара Шпановића и
свједочења Смаја Бајирова, по којима је
Меда на Шпановића пуцао из пушке, а
не из револвера. Но Меда је имао
времена да оде из пазара зуда те проше-
јени оружје. Међу там, и да је пуцао из
револвера, вљачити вљачици су поћитали,
да у онај мах, кад је Меда пуцао на
Шпановића, вљаче било највише
размаха од 10 метара.

Пресуди:

Према свим вљаченим доказима и
приликама Велики Суд наје погоа и да не
увједи, да је Меда Адемов, последије сврти
свога брата, додио испрестанко у овој на-
мјери да убије барјактара Алексе Шпановића,
Зехавића, те узавје да је Алекса
Шпановић убио Меда Адемовог брвачи сво-
ју главу.

Узавјед тога пресуђује Велики Суд
Алекса Шпановићу, да због убиства Меда
Адемовог није крив за кљасињ, и испређује
да се Алекса пушти слободан из тамнице.

Посред мноштва народа, што даљом
радошћу гледаше како делат убија једног
невиног човјека, посред те сјетине, бијаше
и једна жена у црно одрвела, држ и зе
руке двоје нејако дјечаке, такође у црно
обучене; она тихо ишчавше гледајући на
шпанским очима гротни извор.

То бјеше Павлова удовица и дјеча
јој: Авел и Берта.

Осам дана након тога, стара хер-
цегња умрје, а марки Борђе вљачаде
херцешки наслов и све братово имање.

Гекосмо како Жан Желе, пошто ула
медика и пошто прими награду за своје
прско дјело, отиде са дјететом пут Курбвоа.
Кад би на крај моста, сватила да десно,
а отиде дуж вљаче пљаче се протече до
Асенијер, пак сиђе к великоме васину.

Ту се устави, задихан и ошњен, на
погледа дјетенце које хаше да убије као
што је убио старца.

Дјетето је било тек даније родено.
Ово разумије се није знало шта га лека,
зато је осјећало да је у туђинским рукама
и протрало се бјеше.

(Наставиће се.)

(ШТ.) ВИСИЦИ. З. Сентембра. Пресе...

Варош ова данас први пут поздравља...

Сутра дан у недељу служена је света...

Беседа је имала највећи интерес...

У част досељених просебених гости...

На 4 уре по подне отпутовао је г....

Овако је савршен избор у неколико...

У овимк приликама радо бисмо на...

Говорила је у реду земалског доста...

женског завода и старајући се о ње...

— Промле ериједи стигао је на...

Црногорско Поморство.

Св. Никола, 31. Августа. — Ове...

Воде у трло Бојана вода 4 1/2.

Доједрише:

- Траб. црн. «Дуе Амни», тон. 24, кап. Фаали Гуна...

Одједрише:

- Траб. црн. «Дуе Амни», тон. 24, кап. Фаали Гуна...

Св. Никола, 5. Септембра. — Ово...

На трло Бојана има воде нога само 4.

Доједрише:

- Траб. црн. «Бахрије», тон. 32, кап. Бет Туло...

- Траб. црн. «Флор Св. Николе», тон. 40, кап. Омер Шабан...

Одједрише:

- Траб. црн. «Бахрије», тон. 32, кап. Бет Туло...

Уцињ, 5. Септембра. — Ове...

Доједрише:

- Шкуна тур. «Мербир Сурир», тон. 61, кап. В. Усеви...

Одједрише:

- Траб. црн. «Бахрије», тон. 36, кап. С. Мустафа...

Одједрише:

- Траб. црн. «Аврлије», тон. 25, кап. Ф. Сулејман...

Бар, 2. Септембра. — Ово...

Бар, 2. Септембра. — Ово...

Иети дан дође из Бријези...

- Траб. црн. «Глорија» тон. 38, кап. Ф. Мехмед...

Ова сви три броја крдат су разне...

Бар, 10. Септембра. Ове пеђеље...

У нашем приморју уведена квантинна...

2. тек. м. дође редовно из Крфа...

5. ов. м. дође из Бара траб. црн.

7. ов. м. дође из Сењске Ријеке...

8. ов. м. дође из Дубровника...

Јучер дођу из Крфа и Арбаније...

Умјетност.

(Србин умјетник у иностранству) Наш...

(Из српског сликарства) Г. Стена...

ОБЈАВА.

Двије куће пона Васа, постојеће...

Иво, кућа на главној улици која...

Цго, кућа на другој улици која...